

Strateški plan razvoja
Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci
od 2019. do 2023. godine

Sadržaj

1. Vizija, misija i vrijednosti
2. Analiza postojećeg stanja (SWOT)
3. Ciljevi i načini njihova ostvarenjate pokazatelji uspješnosti

1. Vizija, misija i vrijednosti

Uvod

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci javna je kulturna ustanova, kojoj je osnivač Grad Vinkovci.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci su ustanove koje su utemeljene 1875. godine. Postupno je prerasla u knjižnicu, postavši samostalna ustanova 1945. godine. Pogođena neprijateljskim granatama 1991. godine u Domovinskom ratu, zgrada Knjižnice u cijelosti je izgorjela s kompletnim fondom, a 1992. godine privremeno joj je dodijeljen prostor u zgradi u Gundulićevoj ulici na broju 6, gdje se nalazi i danas.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci djeluje kroz sljedeće odjele i službe:

- Služba općih poslova
- Odjel za odrasle
- Dječji odjel – Dječja knjižnica mira
- Audiovizualni odjel
- Studijski odjel
- Zavičajna zbirka *Cibaliana*
- Spomen zbirka Ivana Vanje Radauša
- Služba nabave i stručne obrade knjižnične građe
- Služba informatike
- Matična služba za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije
- Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije
- Grafički odjel
- Narodna knjižnica i čitaonica sv. Benedikta Nuštar – ugovorom povjerena djelatnost vinkovačkoj knjižnici.

Knjižnica je u Domu za starije i nemoćne osobe Vinkovci organizirala knjižnični stacionar.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci imaju i funkcije matične knjižnice za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije te je nositeljica razvoja knjižničarstva u Županiji.

Knjižnica je zbog raznovrsnosti svojih usluga, velikog broja partnerstava i brojnih događanja prepoznata u gradu Vinkovcima kao središte lokalne zajednice.

Vizija

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci kulturno je, obrazovno, informacijsko i društveno središte zajednice te mjesto promicanja tolerancije i multikulturalnosti, jednako dostupno svima. Korisnicima je na usluzi stručno i kompetentno osoblje Knjižnice.

Misija

Misija je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci osigurati svim građanima grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije jednaku dostupnost svim vrstama informacija, širokom spektru znanja, svjetskoj i nacionalnoj kulturnoj baštini kao osnovama za učenje kroz cijeli život, neovisno o mediju i raznovrsnim oblicima kulturne razonode te proaktivno odgovoriti na raznolike i promjenjive informacijske potrebe. Zatim, unaprijediti znanje i kvalitetu života građana Županije razvijanjem svih vrsta pismenosti te promicanjem čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i čuvanjem i promicanjem lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva u cjelini.

Pritom, uvažavajući načela iz Ustava Republike Hrvatske, Kopenhaške deklaracije o ulozi narodnih knjižnica u Europskoj uniji, dokumenata UNESCO-a i IFLA-e, poglavito Manifesta za narodne knjižnice, knjižnične se usluge pružaju svim stanovnicima Grada i Županije, bez obzira na njihovu dob, rasnu ili nacionalnu pripadnost, vjersko ili političko opredjeljenje, u različitim oblicima i s pomoću suvremenih tehnologija.

Vrijednosti

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci promiče vrijednosti demokratskog društva i omogućava slobodan pristup izvorima informacija i znanja, kulturnu raznolikost, slobodu izbora i jednakost građana.

Vrijednosti su Knjižnice:

- tradicija
- očuvanje kulturne baštine
- slobodan pristup informacijama
- otvorenost
- dostupnost
- korisnost
- stručnost
- spremnost na/za promjene
- inovativnost
- kreativnost
- inkluzivnost
- prisutnost u zajednici
- uvažavanje različitosti
- partnerstvo.

2. Analiza postojećeg stanja (SWOT)

pozitivni elementi	negativni elementi
SNAGE (S): <ul style="list-style-type: none"> • raznolik i bogat knjižnični fond • kvalitetne zbirke informacijskih izvora • stručno knjižnično osoblje i svi zaposlenici • profesionalni razvoj zaposlenika • razvijene tradicionalne knjižnične usluge • cjelodnevna dostupnost usluga • razvijena usluga pokretne knjižnice i pokrivenost velikog dijela Županije istom • uspješan dugogodišnji razvoj mreže narodnih i školskih knjižnica u Županiji • otvorenost za nove suradnike i partnere • razvoj inovativnih knjižničnih programa i usluga • prepoznatljivost kvalitete rada i usluga Knjižnice u javnosti, stručnoj zajednici i medijima • brojni i raznovrsni programi za različite korisničke skupine. 	SLABOSTI (W): <ul style="list-style-type: none"> • neprikladni i nedostatni prostorni uvjeti • nestabilno financiranje • staro bibliobusno vozilo • nedovoljan broj stručnih knjižničarskih zaposlenika • zastarjelost IT opreme i nedostatno održavanje • nedostatak kapaciteta za upravljanje projektima financiranja iz drugih izvora.
MOGUĆNOSTI (O): <ul style="list-style-type: none"> • suradnja s korisničkom zajednicom • povezivanje sa srodnim ustanovama • korištenje raspoloživih kanala za prenošenje poruka, zadaća i vrijednosti • Nacionalni plan razvitka knjižnica i knjižnične djelatnosti • Nacionalna strategija poticanja čitanja za razdoblje od 2017. do 2022. godine • prijavljivanje na alternativne izvore financiranja (europski fondovi i dr.) • nabava novog bibliobusnog vozila apliciranjem na Europski socijalni fond • redovito sufinanciranje Bibliobusne službe od strane VSŽ-a i općina/korisnica usluge 	PRIJETNJE (T): <ul style="list-style-type: none"> • financijska nesigurnost • smanjivanje sredstava za nabavu knjižnične građe • demografske promjene (smanjenje broja stanovnika, iseljavanje) • nepotpisivanje kolektivnog ugovora • apliciranje na alternativne izvore financiranja (europski fondovi i dr.) • nedefinirana politika za e-knjigu u hrvatskim knjižnicama (Ministarstvo kulture RH, izdavači i knjižnice) • nepostojanje operativne platforme za e-knjigu u hrvatskim knjižnicama • kriza izdavačkog sektora • osiromašenje pojedinih slojeva društva • konkurencija drugih institucija i tržišnih organizacija.

<ul style="list-style-type: none"> • izgradnja nove zgrade Knjižnice • stabilno financiranje iz sredstava Ministarstva kulture RH za nabavu građe • trend poticanja čitanja od najranije dobi • podrška volontera i zajednice • razvoj informacijsko-komunikacijskih tehnologijaza razvoj usluga (npr. VR-a, STEM-a, 3D pisača). 	
---	--

3. Ciljevi i načini njihova ostvarenjate pokazatelji uspješnosti

Temeljem provedene SWOT analize utvrđeni su ciljevi razvoja Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci u narednom razdoblju, opisani načini njihova ostvarenja te pokazatelji uspješnosti.

Glavni su ciljevi Strategije:

1. poticanje i podrška razvoju znanja
2. primjena i promoviranje novih tehnologija
3. pojačanje usluga namijenjenih skupinama socijalno isključenih korisnika
4. osiguravanje optimalnih infrastrukturnih uvjeta za pružanje kvalitetnih usluga.

Cilj 1. Poticanje i podrška razvoju znanja

Posebni ciljevi:	Načini ostvarenja:	Pokazatelji uspješnosti:
<ul style="list-style-type: none"> • povećati brojnovonabavljene knjižnične građe 	<ul style="list-style-type: none"> • nabava knjižnične građe u različitim oblicima i na različitim medijima u količini dostatnoj za zadovoljavanje potreba i interesa zajednice u skladu sa Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj i Smjernicama za 	<ul style="list-style-type: none"> • statistički pokazatelji o nabavi knjižnične građe

	nabavu knjižnične građe GKVK-a	
<ul style="list-style-type: none"> osigurati dostupnost knjiga i druge knjižnične građe na svim medijima 	<ul style="list-style-type: none"> digitalizacija odabrane građe iz vlastitog fonda i davanje na upotrebu korisnicima 	<ul style="list-style-type: none"> statistika korištenja digitalizirane građe
<ul style="list-style-type: none"> promovirati kvalitetnu literaturu za različite skupine korisnika 	<ul style="list-style-type: none"> izrada kvalitetnih preporuka za čitanje organizacija književnih susreta – samostalno i u suradnji s autorima, nakladnicima i književnim udrugama 	<ul style="list-style-type: none"> statističke informacije o cirkulaciji preporučene građe broj priređenih i poduprtih literarnih događanja
<ul style="list-style-type: none"> kontinuirano osposobljavati korisnike za korištenje svih vrsta izvora 	<ul style="list-style-type: none"> programi poticanja čitanja u tradicionalnom i digitalnom okruženju unaprjeđivanje službi i usluga za korištenje osiguravanje građe za cjeloživotno učenje osiguravanje zajedničkog pristupa elektroničkim izvorima 	<ul style="list-style-type: none"> provedeni programi poticanja čitanja (čitateljski klubovi) provođenje sustavnih istraživanja potreba korisnika
<ul style="list-style-type: none"> stvarati čitateljske navike među djecom najranije dobi 	<ul style="list-style-type: none"> edukacija roditelja djece do tri godine starosti o predčitalačkim vještinama pomoću zajedničkih radionica za djecu i roditelje, u suradnji s psiholozima, 	<ul style="list-style-type: none"> broj i učestalost radionica i predavanja za poticanje čitateljskih navika statistički podaci o broju novoupisanih

	<p>sociolozima, pedagogizimai ostalim relevantnim stručnjacima</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt <i>Bebe u Knjižnici</i> – svako novorođeno dijete dariva se besplatnim članstvom, prvom slikovnicom, literaturom za roditelje 	<p>beba i djece do tri godine starosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> • poticati informacijsku pismenost 	<ul style="list-style-type: none"> • radionice informacijske pismenosti za sve dobne skupine korisnika 	<ul style="list-style-type: none"> • broj i učestalost programa za poticanje informacijske pismenosti • broj polaznika i analiza evaluacijskih listića
<ul style="list-style-type: none"> • nabavljati komercijalne baze podataka za korištenje u knjižnicama i od kuće • pratiti pravne regulative vezane uz mogućnost nabave e-knjiga te pripremati preduvjete za integraciju u fond. 	<ul style="list-style-type: none"> • konzorcijalna nabava komercijalnih baza podataka za narodne knjižnice. 	<ul style="list-style-type: none"> • statistički pokazatelji o korištenju baza podataka.

Cilj 2. Primjena i promoviranje novih tehnologija

Posebni ciljevi:	Načini ostvarenja:	Pokazatelji uspješnosti:
<ul style="list-style-type: none"> • edukacija o korištenju katalogaVero 	<ul style="list-style-type: none"> • upute za korisnike u pisanom obliku i različitim e-oblicima • organizirana edukacija • knjižničari upućuju korisnike 	<ul style="list-style-type: none"> • statističke usporedbe podataka o korištenju katalogom
<ul style="list-style-type: none"> • uvođenje <i>online</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • upute za korisnike u 	<ul style="list-style-type: none"> • statističke

obnove zaduženja i <i>online</i> rezervacije knjižnične građe	pisanom obliku i različitim e-oblicima <ul style="list-style-type: none"> • organizirana edukacija • knjižničari upućuju korisnike 	usporedbe podataka o korištenju usluge <i>online</i> obnove zaduženja i <i>onlinerezervacije</i> knjižnične građe
<ul style="list-style-type: none"> • mobilna aplikacija Knjižnice namijenjena korisnicima u svrhu jednostavnog snalaženja i traženja informacija o Knjižnici: članska iskaznica, radno vrijeme, katalog, vodič za korisnike itd. 	<ul style="list-style-type: none"> • nabava mobilne aplikacije Knjižnice 	<ul style="list-style-type: none"> • statistički podatci o broju preuzimanja mobilne aplikacije na mobitele, tablete i sl.
<ul style="list-style-type: none"> • daljnji razvoj usluga korištenjem digitalnih alata 	<ul style="list-style-type: none"> • YouTube kanali, Facebook, Instagram i Twitter 	<ul style="list-style-type: none"> • praćenje Facebook statistike, GoogleAnalyticsa i drugih internetskih alata
<ul style="list-style-type: none"> • ponuda usluga temeljenih na novim tehnologijama (3D ispis, VR) • ostvarivanje STEM programa pomoću suradnji. 	<ul style="list-style-type: none"> • definiranje, testiranje i oglašavanje novih usluga • organiziranje radionica 3D ispisa, VR-a i STEM radionica. 	<ul style="list-style-type: none"> • broj održanih radionica 3D ispisa, VR-a i STEM programa te broj polaznika radionica.

Cilj 3. Pojačanje usluga namijenjenih skupinama socijalno isključenih korisnika

Posebni ciljevi:	Načini ostvarenja:	Pokazatelji uspješnosti:
<ul style="list-style-type: none"> • nastaviti razvijati tečajeve korištenja računala za umirovljenike 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija ciklusa tečajeva za umirovljenike 	<ul style="list-style-type: none"> • broj uspješnih polaznika tečaja naspram ukupnog broja upisanih polaznika
<ul style="list-style-type: none"> • podržati osobe s teškoćama u čitanju 	<ul style="list-style-type: none"> • radionice i ostali programi za pomoć pri svladavanju 	<ul style="list-style-type: none"> • broj upisanih osoba s teškoćama u čitanju

	teškoća u čitanju	<ul style="list-style-type: none"> broj polaznika radionica za pomoć pri svladavanju teškoća u čitanju
<ul style="list-style-type: none"> pružati usluge osobama s teškoćama u čitanju. 	<ul style="list-style-type: none"> edukacijski programi izdvajanje građe lagane za čitanje. 	<ul style="list-style-type: none"> broj održanih programa broj korištenja izdvojenom građom broj objavljenih naslova građe lagane za čitanje.

Cilj 4. Osiguravanje optimalnih infrastrukturnih uvjeta za pružanje kvalitetnih usluga

Posebni ciljevi:	Načini ostvarenja:	Pokazatelji uspješnosti:
<ul style="list-style-type: none"> izgradnja nove zgrade Knjižnice 	<ul style="list-style-type: none"> raspisana javna nabava za Radove na izgradnji zgrade Knjižnice sudjelovanje u svim fazama izgradnje i opremanja Knjižnice 	<ul style="list-style-type: none"> novi, veći i funkcionalniji prostor u kojem će se nuditi kvalitetnije i raznovrsnije knjižnične usluge
<ul style="list-style-type: none"> funkcionalna Bibliobusna služba zamjena dotrajalog vozila. 	<ul style="list-style-type: none"> priprema dokumentacije za natječaj nabava novog vozila. 	<ul style="list-style-type: none"> ново, opremljenije vozilo.

Dokumenti

IFLA-ine smjernice za narodne knjižnice

UNESCO-ov Manifest za narodne knjižnice

Glasgowska deklaracija o knjižnicama, informacijskim službama i intelektualnim slobodama (2002.)

IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga (2003.)

Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (1999.)

Pravilnik o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj (2001.)

Pravilnik o reviziji i otpisu knjižnične građe (2002.)

Pravilnik o zaštiti knjižnične građe (2005.)

Smjernice za odabir građe za digitalizaciju (2007.)

Preporuke za ustroj zavičajne zbirke u narodnim knjižnicama i drugim knjižnicama (ustanovama) koje prikupljaju knjižničnu zavičajnu građu (2009.)

Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja stručnih zvanja u knjižničarskoj struci (2011.)

Nacrt Strategije hrvatskog knjižničarstva 2016. – 2020. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=1850>

Zakon o knjižnicama (NN 105/97., 5/98., 104/00., 69/09.)

Nacionalna strategija poticanja čitanja za razdoblje od 2017. do 2022. godine

<https://www.min-kulture.hr/userdocsimages/NAJNOVIJE%20NOVOSTI/a/NSPC%CC%8C.pdf>

IFLA Strategy 2019-2024

<https://www.ifla.org/files/assets/hq/gb/strategic-plan/ifla-strategy-2019-2024-en.pdf>

U izradi Strateškoga plana razvoja Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci od 2019. do 2023. godine sudjelovali su: Grković, Vedrana Lugić i Tihomir Marojević, a tekst je lektorirala Kristina Videković.